

թէ մզկիթ չկայ այս թաղին մէջ, պատաս-
խանեց երգիչը: Շինելու յոյս ալ չկայ,
քանի որ ժողովուրդը աղքատ է:—Աղքատ,
յարեց Կարապետ Պէյ: Ես չինել կուտամ
իմ ծախքովս, պայմանով որ դու բլաս
մխեղդիր:

Մի քանի ամիս չտոյ, սիրուն պըզ-
տիկ մզկիթ մը բարձրացաւ Պէյին պար-
տէզէն ոչ շատ հեռու, և բարերարը մեծ
հաճոյքով կը լսէր իր սիրական երգչին հ-
զան կարգալը: Տեղացի մահմետականները,
հիանալով Հայու մը այսպիսի բարեգոր-
ծութեանը վրայ, սկսան ջերմհաւանդու-
թեամբ յաճախել նորակերտ մզկիթը, որոյ
համար ծաւալեցաւ ամբողջ Կոստանդ-
նուպօլի մէջ:

Յիսուսի ժամանակից Իսրայէլացի-
ները, թէև խտտաբնակ ու կրօնաւոր,
ուրախացան երբ հեթանոս Հռոմայելի մը
սինախի շինել տուաւ իրենց համար, «Ձի
սիրէ դազդն մեր, և չժողովրդանոցն նա
չինեաց մեզ»: Սակայն թուրքը նախան-
ձոտ է: Չէ կարող տանիլ կնաւորի մը գե-
րազանութիւնը, ինչ ճիւղի մէջ ալ բլ-
լայ: Ելուպէն եկած մոլեռանդներ սկսան
Պէյի քառէրէի սրճարաններուն մէջ քննա-
դատել Կարապետ Պէյի յիշակերտը: Սկզբ
Հայը, կ'ըսէին, մեր շնորհիւ հարստացած է,
և կ'ուզէ վեհանաժողութիւն ծախել մեզ: Ծըշ-
մարիտ մահմետականը չխաբուիր այդ կի-
սամիտ անհաւատէն (կարմաբլր կնաւոր):
Եթէ անկեղծ բլար իր խորամտութիւնը,
պիտի փութար բնդունիլ մեր ճշմարիտ
հաւատը: Քրիստոնեայ մնալով մզկիթ շի-
նել տալը պարզապէս խտրութիւն է: Հոն
ազօթելու երթալը անբնդունելի ու հարամ
է ուրեմն, նոյն խել նախատինք Սլահին
ու իր Մարգարէին գէտ: Մեր սրբազան
պարտաւորութիւնն է անխեղ (նաղիքիմի)
նկատել այդ շէնքը և Կործանել հիմա-
յատակը:

Տեղացի մահմետականները, այս բո-
ցառուն քարոզներէն զրգուած, զաղբե-
ցան Կարապետ Պէյի մզկիթը երթալէ: Միւ-
հզդիմին գեղգեղանքին յաջորդեց բրինե-
րու թնդիւնը, և շէնքը աւերակոյտի վե-
րածուեցաւ քիչ ատենէն, զի չկայ ազգ որ
կարենայ թուրքին հետ մրցիլ, երբ խն-
դիրը քանդուլու վրայ բլլայ:

1889 թին, երբ հրաժեշտ առի վերին Վոս-
փորին, անցաւ այդ շէնքին առջեւէն: Գար-

չահաւութիւն կը բուրէր ամէն կողմ, և
փաթթացաւ ու ֆէսաւոր մահմետական-
ներ աւերակներու մէջ քաշուած, գոհացում
կուտային բնական պէտքի մը: . . .

Այսպէս վարձատրուեցաւ թրքաբնու-
թիւնը միամիտ Հայու մը, որ ուզած էր
բարիք բնել ապերախ ժողովուրդի մը:

Ս. Ժիւլիէն, Մարտիլ. ՄԻՆԱՍ 26 և 27

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՊԵՂԱՌԻՄՆԵՐ

Անդր-Յորդանանի մէջ, Արաբիոյ անա-
պատի սահմանին վրայ կը գտնուի այժմ-
եան Ճարաշը, որ է հին Գերասան: Հոն գը-
րթէ մէկ տարիէ ի վեր աղի ունեցած պե-
լուսներ երեան հանած են շատ մը չափե-
կան հնութիւններ, հիթանոսական և քը-
րիստոնէական շրջաններէ մնացած: Գըտ-
նուած են թատրոնական բեմ մը, սինա-
գարդ լայն զօտի մը մաշուած սալաքարե-
բով, Լոյուզի մը փողոցին տակէն անցնող
ու մէկ մէկըն բարձր մայթեր: Զա-
խակողմը քիչ մը հեռու երեան ելած է նըր-
բաքանդակ աղբիւր մը, որուն աւազանն ու
եղերքները շատ լաւ պահուած են: Ասիկա
կը կարծուի բլլալ Արեգական տաճարը:
Բաշուած են նաեւ ասոր գաւթները ու
սրահը տանող ստաիճան մը: Այժմ պատ-
րաստուելու վրայ է հարաւակողմի ստորեր-
կրեայ շինուածներու մէկ մասը, հոն պա-
հելու համար պեղուածներու միջոցին երեան
եկած գեղեցիկոյն կտորները:

Գտնուած է նաեւ մոզայիքայ մատու-
ոյ մը յատակը, կեղանին ու շրջանակին
վրայ արձանագրութիւններով, որոնց ձևք
չեն զպտուցած տակաւին: Ասոնք եթէ կար-
գաւուելու բլլան, կը յուսացուի թէ մեծ
լոյս սփռեն ուն մատուոյն և ե. կամ Զ.
դարէն մնացած ուրիշ քրիստոնէական եկե-
ղեցիի մը վրայ, որ կը գտնուի սինապար-
դին միւս կողմը, գէմ առ գէմ Արեգական
տաճարին: Անշեւալ Հովտեմբերին այս մա-
սին մէջ գտնուած ամէնէն հետաքրքրա-
կան կտորն է մարմարեոնէ արձանի մը գը-
լուխը: Պաղեստինի հնութեանց նախորդ
Տեւու իրօք. Կարաթանիկ կարծիքով այս
քանդակը կը ներկայացնէ Քրիստոսի առա-
ջին պատկերը: Հմուտ հնադէպ Ճարաշի
գլուխը, լատ ամէն հաւանականութեան,
երկբորդ դարու գործ կը համարի: Թէպէտ
ան շատ կը նմանի Արամազդի արձանե-
րուն, սակայն գէմքը, իր յոյժ նկատելի
վշտոտ ու միլամազձոտ արտայայտութիւ-
նով, էպպէս կը զանազանուի հեթանոսա-
կան շատուածի դասական գէմքէն: